

História.

Zrod aikido.

1. Predchádzajúce umenia.

Ucitelova láska k budo bola taká silná, že si už v mladom veku nikdy nenechal újsť príležitosť na návštevu alebo pozvanie každého zasvätenca budo, ktorý navštívil jeho rodnú provinciu a pýtal sa ich na inštrukcie. Jeho pút rozličnými tradíciami bojových umení vznikla z jeho veľkej túžby po vedomostiach. Prvý učiteľ, pod ktorým študoval, bol Tokusaburo Tozawa z Kito ryu dzudzucu.

Dalším trénerom bol Masakatsu Nakai z Goto - ha yagyu ryu dzudzucu, ktorý v tom case žil v meste Sakai. Zakladateľ tvrdil, že prvky tohto štúdia sú využité v aikido v pohybe rúk a pri práci nôh. Pod vedením Nakaia študoval ako 20- ročný.

Keď sa v roku 1903 pridá k 61. regimentu japonskej armády, jeho štúdium na chvíľu stagnovalo. Po návrate z rusko - japonskej vojny bol prevelený do Hamadery. Znovu navštívil Nakaia a počas svojho voľného času študoval. Nakai bol potomkom rodiny Yagyu, preslávenou tradíciou meca a hovorí sa o nom, že bol pevne stavaný napriek tomu, že bol vysoký iba niečo vyššie päť stôp. Tak-

tiez to bol človek s bojovým duchom. Zakladateľ získal certifikát z tohoto ryu v júli 1908.

Neskôr, v máji 1916, získal certifikát od Sokaku Takedu z Daito ryu dzudzucu. Táto časť štúdia, ako bude neskôr vysvetlené, má hlboký vzťah ku zrodu aikido.

Potom, v roku 1924 alebo 1925, bol učiteľ zaujatý štúdiom kopije. Autor ako dieta intenzívne prezíval obdobie, keď videl svojho otca podstupovať veľké bolesti, ktoré boli súčasťou jeho štúdia. Skúšal a skúmal nespočetné množstvo polôh a pohybov. Je samozrejmé, že toto sa stalo základom jeho pohybov pri používaní palice a taktiež pre vstup v aikido (irimi).

Zakladateľ dokonale študoval staré dzudzucu, zvlášť intenzívne od roku 1910 do r. 1925. Ak by zostal pri niektorej tradícii alebo ryu, aikido by sa nikdy nezrodilo. Pretože aikido využíva prvky starých tradícií, ale je aj dynamickou časťou modernej spoločnosti.

2. Zakladateľových 86 rokov štúdia.

Prvý záblesk budo v detskej myslí.

Zakladateľ Morihei Ueshiba sa narodil v Tanabe, provincia Kii (dnešná Wakajama), južný centrálny poloostrov japonského hlavného ostrova, v novembri 1883.

Do svojich 14 -15-tich rokov vyzeral zakladateľ veľmi slabý. Bol malý a chudý, ale silný, a jeho správanie bolo odlišné od správania iných. Všeobecný záujem o budo mal už od 10-tich rokov.

Keď mal 12, jeho otec Joroku bol člen miestnej rady a hlavným dozorcom v dedine. Takzvaní „neoblomní mesta“ - skupina politických oponentov jeho otca - prichádzali do ich domu vyjednávať. Niekedy sa s Jorokom vysporiadali veľmi drsne a kruto. Zakladateľ neskôr povedal, že časť prezívania tohto javu zanechal v jeho duši hlbokú stopu. Prisahal, že zosilnie za akúkoľvek cenu a potom nepriateľov svojho otca vyzenie.

Mladost v armáde.

V roku 1901, keď mal 18, spravil zakladateľ prvé kroky smerom k vytýčenému cieľu. Pretože sa chcel stať obchodníkom, prišiel do Tokia. Strávil vycerpávajúce dni, pracujúc po nociach na obchodnej ulici, a po nociach študoval Kito ryu dzudzucu. Sporadicky navštevoval aj politické

stretnutia. No o niekoľko mesiacov sa u neho prejavila beriberi a musel sa vrátiť domov.

Toto bol ďalší dôvod pri jeho rozhodnutí vytrénovať si silné telo. Po zotavení z choroby začal denne chodiť na prechádzky dlhé dva a pol míle. Prešlo desať dní. Potom dvadsať. Nakoniec začal behávať. Pomaly nadobudol fyzickú silu a bol schopný naraz zodvihnúť dve vrecia ryže, kým predtým nemohol pohnúť ani jedným. Po case, keď mal okolo 20 rokov, vyzeral úplne inak. Napriek tomu, že bol stále veľmi nízky, jeho telo bolo oveľa silnejšie, ako telo obvyčajného človeka. Ale zakladateľ stále nebol spokojný so svojou silou. Odišiel do Sakai študovať Yagyu ryu dzudzucu. Už počas tohto obdobia sa zaujímal o problémy svojej dediny (rybárstvo a hranice) a pomáhal pri ich riešení. Vďaka tejto práci sa stal známym vo svojej oblasti. V tom case sa zúčastňoval mnohých aktivít, čo jeho otcovi neraz spôsobovalo starosti.

Zakladateľ bol plný mladíckej energie. Mal neústupcivého ducha. Ak iní robili dvakrát viac ako obvyčajní ľudia, on robil štyrikrát viac. Ak iní nosili 80 libier (libra=0,45 Kg), on nosil 160. Vďaka svojej vynaliezavej povahe našiel spôsob sebarealizácie v súťaži vo vyhotovovaní ryzových koláčikov. V týchto zápasoch sa do obrovskej ná-

doby naberie veľká naberacka špeciálnej uvarenej ryže. Potom sa veľká miešacka - niečo ako veľká varecha - použije na miešanie ryže. Pomocník ryžu neustále otáča a šľahá. Postupne sa ryža zmení na elastickú masu, z ktorej sa formujú ploché koláčiky a nechajú sa pred jedením vychladnúť. Hmotnosť a nemotornosť špeciálne vytvarovanej miešacky spolu so silou a frekvenciou miešania spôsobujú, že vytváranie koláčikov vyžaduje veľa sily. V týchto zápasoch zakladateľ horlivo súperil proti iným mladým muzom - štyrom, šiestim, neskôr desiatim. Všetci boli porazení. Nakoniec zakladateľ zlomil varechu. Odišiel miešať ryžu na iné miesta a opäť zlomil mnoho variech. Neskôr ľudia slušne odmietali zakladateľovu pomoc pri robení koláčikov, pretože sa báli, že ich poľáme ešte viac. Namiesto toho mu naservírovali čaj a zákusky podľa japonskej tradície pri vítaní vzácneho hosta, aby ho drzali ďaleko od priestoru, kde sa robili koláčiky.

Keď sa situácia medzi Ruskom a Japonskom stala hrozivou, chcel sa stať vojakom, a tak sa pripojil k regimentu Wakayama. Preukázal výborné schopnosti vo všetkých štádiách fyzického výcviku a aj keď bol iba obyčajný pešiak, bol zaregistrovaný ako veliteľ regimentu.

Bol iba 157 cm vysoký, ale mal mohutnú štruktúru a vážil viac ako 81 Kg. Nikto na neho nemal, keď prišlo na tŕzkú gymnastiku, beh a nosenie. Keďže Japonsko bolo vo vojne, výcvik bol dvakrát taký tŕzký ako zvyčajne. Veľa vojakov to vzdalo. Zakladateľ zvykol pochodovať na cele oddielov, nesúc tŕzkú výstroj pre dve, alebo tri osoby. Bol považovaný za hodnotného bojovníka v bitke pri Mandzusu a viac krát predišiel kríze medzi jeho oddielmi.

Keď ho uvoľnili z armády, bol požiadaný svojim oficiálnym nadriadeným, aby sa stal dobrovoľníkom pre pravidelnú službu a vstúpil do vojenskej akadémie. Niekoľko krát ho navštívili aj veliteľ družstva, veliteľ frontu a veliteľ regimentu, ktorí sa ho snažili presvedčiť, aby sa stal vojakom z povolania.

Napriek tomu, že odmietol vstúpiť do akadémie, nechcel sa vrátiť do obyčajného života. Preto sa energický a oduševnený mladý muz stal vedúcim komunity vo svojej dedine Tanabe a riadil aktivity v tejto oblasti. Kiyochi Takagi, vtedy držiteľ ešte len tretieho danu v judo, navštívil zakladateľov rodný dom. Zakladateľ vytvoril skupinu v „klube mladých muzov mesta“ a nechal Takagiu ucit. Takagi sa neskôr stal držiteľom 9. danu v dzudo. Zakladateľ cvičil dzudo s veľkou usilovosťou.

Ale potom, pravdepodobne pre únavu z namáhavého života v armáde, musel zakladateľ asi pol roka ležať a oddychovať. Trpel rôznymi bolesťami a mal záhadnú chorobu. Jeho rodičia sa onho veľmi báli. Nakoniec sa však úplne uzdravil. Na jar 1910 dal žiadosť, aby sa mohol usadiť na Hokaide - vtedajšej severnej hranici Japonska. Veľmi dobre

vedel, že klíma tam bude iná a budú tam lepšie možnosti na prácu (v nerozvinutej časti krajiny).

Zakladateľ odišiel na Hokaido v marci r. 1911 ako vedúci skupiny pionierov a začali rozvíjať krajinu. Zoskupovali sa okolo Shirataki, kraj Mometsu v provincii Kitami. Po znovunadobudnutí zdravia a obnovení ducha vo svojej zrelej tridsiatke, oddal sa plniť svoje úlohy. Jeho fyzická kondícia sa veľmi zlepšila. Z začiatku jazdieval na koni a chodil hore-dolu po horách a poliach za obchodmi, kde ho často zachytili búrky. Takýmto spôsobom jeho tvrdý tréning obsiahol aj odolnosť proti prechladnutiu. Svojim spôsobom dobrodruh bol r. 1911 zvolený za člena rady dediny Kamiyubetsu v Shirataki. Pomohol a povzbudil majora Urataro Kanshiho vo veci osadníkov a bol v kontakte so štátnym správnym úradom na Hokaide.

Organizoval asociáciu pre realizáciu „Sekihokskej ciary“, scielom postaviť železnicu cez celý okres a bol asociáciou odporúčaný ako jej oficiálny zástupca. Jeho úprimné snahy vyhrali verejnú schválenie a v roku 1912 obyvatelia Shirataki (oblasť mala okolo 25 štvorcových míľ) dali plný súhlas jeho aktivitám a s rešpektom ho volali „kráľ Shirataki“.

Ochranca osadníkov.

Sokaku Takeda, majster Daito ryu dzudzucu, bol na Hokaide. V tom čase mal už zakladateľov rozvoj krajiny pozoruhodný zisk a on veľmi túžil po tom, aby mohol študovať s Takedom.

Vo veku 32 rokov stretol majstra Takedu v hoteli Hisata v Engaru (1915) a bolo mu povedané: „*Máš výnimočnú a skrytú schopnosť. Takže tá budem ucit.*“ A tak sa stal študentom.

Daito ryu dzudzucu má dlhú históriu. Tradície je ako prvý v tomto mení uznávaný princ Sadazumi, šiesty syn cisára Seiwu v deviatom storočí a vyvíja a zachováva sa dodnes. Teória tohto umenia je veľmi hlboká a počet techník je obrovský. Majster Sokaku bol, napriek tomu, že bol malý, expert a Zakladateľ mal pred ním veľký rešpekt. Teda, keď sa stretli, neocakávane zostal jeden mesiac v hoteli Hisata, aby mohol študovať s Takedom. Neskôr v r. 1916, Zakladateľ pozval Takedu domov a obdržiac inštrukcie sa onho staral - vrátane varenia a kúpania. Nakoniec postavil Zakladateľ pre svojho učiteľa nový dom. Takeda bol muz s ostrým a drsným duchom a ku svojim žiakom bol veľmi prísny. Ani pre zakladateľa to nebolo iné. Zabúdal na jedlo a spánok a všetku svoju energiu koncentroval na štúdium. Tento fakt má hlboký vzťah k dnešnému aikido.

Zakladateľovo štúdium Daito ryu začalo v roku 1915. V roku 1916 dostal vzácny certifikát, ktorý hovoril, že zvládol všetky štúdiá. Počas tohto obdobia študoval takmer sto dní osobne s Takedom. Zvyšok času trénoval sám.

Za budo, ktoré študoval v tom čase, musel učiteľovi platiť od 300 do 500 jenov za jednu techniku (jeden jen bol vtedy pol dolára). Okrem toho

musel Zakladateľ tvrdo pracovať - pred začatím vyucovania narúbať drevo a doniesť vodu pre svojho učiteľa. Minul teda takmer všetok kapitál, ktorý dostal od rodičov.

Vážna choroba jeho otca.

Neskoro na jar 1919 dostal Zakladateľ telegram, ktorý hovoril o tom, že jeho otec je vo vážnom stave. Zakladateľ dal všetok svoj majetok svojmu učiteľovi Takedovi a opustil Hokaido.

Na Hokaide, pod vedením zakladateľa, rozvoj krajiny veľmi prosperoval. Bola založená dedina, bola postavená škola a získal spoločenskú prestíž a majetok. Ale takéto veci ho nezaujímali. V jeho mysli bolo iba príjemne bolestivé a ovocie prinášajúce štúdium. Mladý zakladateľ sa teda vrátil zo severu v rovnakom stave ako odišiel: bez majetku, s energickým duchom.

Štúdium v Ayabe.

Pocas cesty vlakom domov sa stalo, že sa dozvedel o reverendovi Wanisaburo Deguchim, vodcovi Omoto kyo - nového náboženstva. Zakladateľ, ktorý by spravil čokoľvek pre uzdravenie svojho otca sa rozhodol zmeniť smer cesty do Ayabe v oblasti Kyoto, kde sa nachádzala hlavná správa Omoto kyo a požiadať o modlitby za uzdravenie svojho otca.

Od detstva mal zakladateľ, povzbudzovaný pochopením svojich rodičov, neobyčajný záujem o štúdium duchovných myšlienok. Keď mal sedem rokov, študoval pod vedením knaza Mitsujo Fujimota z chrámu Jizoji (budhistická sekta Shingon) a vo veku 10 rokov študoval zen budhizmus v chráme Homanji v dedine Akitsu. Ako zakladateľ dospieval, hľadanie duchovnej potraviny sa stalo vyhranenejším. Navštevoval všetko čo mohol a vypytoval sa na ištrukcie.

Túžba po vyzdravení jeho otca bola hlavným dôvodom pre návštevu reverenda Deguchiho, ale po vypocutí knaza bol naplnený hlbokým pochopením.

Keď prišiel do Tanabe, na svoju veľkú ľútosť sa dozvedel, že otec už zomrel. Vyrovnávajúť sa so smrťou osoby, ktorú mal najradšej na svete, slúbil zakladateľ pri hrobe prelomiť svoj mŕtvy duševný bod, rozvíjať sa ďalej a dosiahnuť tajomstvo budo.

Po tejto udalosti sa denný život zakladateľa veľmi zmenil. Z času na čas stával na vrchole skaly v bielom rúchu a modlil sa, alebo si klakol niekde na vrchol hory a recitoval modlitby Shinto. Jeho starí priatelia z dediny boli zarazení takou zmenou a obávali sa, že sa zbláznil. Neskôr - v r. 1919 ho pritiahla spomienka na Deguchiho, s ktorým sa predtým stretol, a odišiel aj s rodinou do Ayabe. Hľadal svetlo na rozveselenie svojho srdca. Dom na úpätí svätej hory v Ayabe sa stal jeho domovom. Tam vyučoval dzudzucu a aktívne študoval pod reverendom Deguchim až do r. 1926.

Cesta s Deguchim do Mongolska.

Reverend Deguchi, ktorý hlásal princíp ľudskej lásky a dobra, chcel zjednotiť morálny svet prostredníctvom náboženstva. V snahe realizovať jednotu a vzájomnú prosperitu východu, sníval o založení mierového kráľovstva v Mongolsku, so silou nových náboženstiev, oslobodených od väzieb starých zvykov.

Smerom k tomuto cieľu sa reverend Deguchi skontaktoval s kórejským náboženstvom Putienchiao a s čínskym Taoyiian hungwanzuhui. Vo vhodnom čase, na začiatku jari roku 1924, sa rozhodol odísť do Mongolska. Pozval Masami Matsumuru a zakladateľa do svätyne Shouunkaku v Ayabe, opísal im svoj plán a požiadal ich, aby išli spolu s ním. V tom čase bol Deguchi zapletený do škandálu Omotokyo (z r. 1921) - pre nedostatok rešpektu k cisárovi - takže jeho odchod bol držaný vo veľkej tajnosti. Väčšina jeho dôverníkov o nom nič nevedela. Deguchiho spoločnosť teda 13. februára 1924 odišla vlakom z Ayabe o 3:28 ráno. Zakladateľ sa k spoločnosti pripojil v Tsuruoke a spolu odišli do Mandzuská a Mongolska.

Neúspech pokusu.

Pociatocným cieľom tejto spoločnosti bolo dosiahnuť Mukden a stretnúť sa s generálom Lu Chan - k'uei zo Chang tso-linu a potom s jeho spoluprácou prejsť do Mongolska. Pre vtedajšie vnútorné problémy v Číne sa Deguchiho skupina ocitla bez pomoci. Stali sa blúdiacimi utecencami. Nebolo ciest, bolo málo jedla a jediné čo mohli robiť bolo utekať pred nepriateľmi. Pocas celého päťmesačného „výletu“ zakladateľ spolupracoval s reverendom Deguchim a zdieľal s ním jeho osud.

Pocas prekvapivého útoku oblastných síl bola celá skupina zajatá a okradnutá o všetko, čo mali. Ešte aj o topánky a šaty. Boli daní do retazí, donútení nosiť iba spodné prádlo a nejaký čas boli držaní vo väznici v Paiyintails. Zakladateľovo správanie bolo odlišné od správania ostatných a strážcovia väzniaci skupinu si ihneď všimli jeho výnimčnosť. Preto ho držali osobitne. Chodil v okovách a vystavovali ho na posmech. Raz boli všetci vedení pred popravicu catu. Na ceste na popraviisko videli telá Luových síl pokrývajúce zem, ktoré boli popravené iba pred chvíľou. Skupina neukázala strach a pokračovali mŕtve telá, idúc pokojne v ústrety svojmu osudu. Zakladateľ mal osobitne nezmenené správanie počas tohto kritického momentu. Bol taký vyrovnaný ako v bežnom dennom živote. O ostatných sa hovorí, že sa nanho iba zacydovane pozerali. Nakoniec prišiel zásah japonského konzulátu v Chienkiatume, ktorý bol schopný predbehnúť rozsudok a vyslobodil ich z pazúrov smrti. Japonská vláda zabezpečila ich prepustenie a vrátili sa do vlasti. 25. júla prišli do prístavu Moji, kde ich vítal dav ľudí, ktorý ich oslavoval, ako keby boli navracajúci sa generáli.

Napriek tomu, že boli neúspešní vo svojom pôvodnom pláne, zakladateľ mal možnosť otestovať svoju dennú disciplínu.

Po návrať do Ayabe sa zakladateľ vrátil do predchádzajúcich koláží - študoval a koncentroval sa na hlbšie učenie o tajomstve budo. Hory Ayabe mu poskytli výborné podmienky pre štúdium a cvičenie. Zakladateľ si vybral vhodné miesto, zavesil do kruhu pod stromy sedem alebo osem tazkých lôpt a s deväť stôp dlhou cvičebnou kopijou pekne zasahoval lopty jednu po druhej. Tieto rôzne uvedoméle pohyby vštepoval do pamäte študentov.

V čase zakladateľovho návratu z Číny bolo Ayabe osamotené krajské mesto. Okolo svojho domu vídaval jazvece a líšky. Pretože možnosti mesta boli zlé, obyvatelia boli často ziadaní pracovať zadarmo. Ako pracoval medzi robotníkmi, ukázal zakladateľ svoju vrodennú silu. Raz vytrhol borovicu, ktorá mala priemer štyri, alebo päť sunov (okolo 15 cm) a premiestnil veľký kameň, s ktorým nemohlo pohnúť ani desať robotníkov. Takýmto kúskami často prekvapoval ľudí. Hovoril: *Naucil som sa, že výnimočná duchovná sila spočíva vo vnútri ľudského tela.*

Dosahovanie nového štádia.

Ako postupovalo jeho štúdium, rozvinul si typ šiesteho zmyslu, ktorým mohol cítiť zamýšľané pohyby svojho protivníka. Keď cestoval po Mongolsku, stal sa cieľom pre gulku z pištole. Uvedomil si protivníkov úmysel vystreliť, pretože malá „duchovná gulka“ ním prešla predtým, ako protivník skutočne stlačil kohútik. Potom sa rýchlym pohybom dostal k nemu. Zlomok sekundy pred výstrelom zbrane. Hodil ho na zem a získal zbran. Toto je veľmi známa epizóda medzi ľuďmi, ktorí sa zaujímajú o aikido.

Na jar roku 1925 úradník vojnového loďstva, učiteľ kendo, navštívil zakladateľa a požiadal ho, aby sa mohol stať jeho študentom. Potom, počas rozhovoru sa nepohodli na zbytočnej veci. Vyrastal hnev. Dohodli sa na súboji. Úradník vyrážal naproti aby ho udrel, zahánajúc sa svojim dreveným mecom. Zakladateľ sa veľmi ľahko uhol každému výpadu. Úradník si nakoniec vycerpaný sadol bez toho, aby sa ho čo len raz dotkol. Zakladateľ vravel, že cítil protivníkov pohyby predtým, ako boli skutočne vykonané. Rovnako ako v Mongolsku. Keď odpocíval po tomto súboji, vyšiel si zakladateľ do blízkej záhrady, v ktorej rástol (angl. persimmon ?) strom. Ako si utieral pot z tváre, ovládol ho pocit, ktorý nikdy predtým nepoznal. Nemohol kráčať, ani sedieť. Jednoducho bol akoby zakorenený vo veľkom úzase. Zakladateľ o tom hovorí:

Zamerá som sa na budo, keď som mal 15 rokov a navštevoval som učiteľov umenia kopije a dzudzucu v rôznych provinciách. Prenikol som do tajomstiev starých tradícií, do každej z nich za niekoľko mesiacov. Ale nebolo nikoho, kto by ma zasvätil do podstaty budo - jedinej veci, ktorá mohla uspokojiť moju myseľ. Preto som

zaklopal a brány rôznych náboženstiev, ale nedostal som žiadnu konkrétnu odpoveď.

Potom, na jar roku 1925, ak si dobre spomínam, keď som sa prechádzal v záhrade, cítil som, že vesmír sa zrazu zatriasol, zo zeme vyrástol zlatý duch, zahalil moje telo a zmenil ho na zlaté. Moje telo aj duša sa zrazu odlahčili. Bol som schopný rozumieť šepkaniu vtákov a úplne som rozumel bohu, stvoriteľovi vesmíru.

V tom momente som bol osvietený: zdroj budo je bzia láska - duch milujúcej ochrany pre všetky bytosti. Nekonečné slzy radosti stekali mojou tvárou.

Od toho času som vyspel a cítil som, že celá zem je mojim domovom a slnko, mesiac a hviezdy sú všetko moje vlastníctvo. Oslobodil som sa nielen od túžby za pozíciou, slávou a majetkom, ale aj za silou. Porozumel som - budo nie je zrazením protivníka našou silou, tým menej to je nástroj na smerovanie sveta do deštrukcie pomocou rúk. Pravé budo znamená pochopiť ducha vesmíru, udržať mier vo svete, správne produkovať, ochraňovať a kultivovať všetky bytosti prírody. Tréning budo znamená brať boziu lásku, ktorá správne produkuje, ochraňuje a kultivuje všetky veci v prírode, prispôsobovať sa a zuzitkovať ju v našom duchu a tele.

Toto prehodnocovanie bolo možno iba momentálnou udalosťou, ale bola to prvá skúsenosť tohto druhu, ktorú v živote zazil. Zmenila zakladateľov život a dala podnet ku zrodu aikido.

Od aiki dzudzucu po aikido.

Sledovaním 86-tich rokov štúdia zakladateľa môžeme vidieť, že bol hlboko zaujatý štútiom budo už v mladosti. Nadobudol skúsenosti. Potom prišla jeho púť svetom dzudzucu začínajúca sa v strede éry Meidzi (1868 - 1912), počas ktorej sa venoval tiež mecu a iným zbraňam a štúdiu náboženstiev. Nakoniec sa nad ním roztvorila pravda.

Budo, ktoré dosiahol cez svoju skúsenosť, neskôr pomenoval aikido. Keď sa pozrieme späť na staré záznamy a zvitky, v niekoľkých prípadoch sa stretne so slovami ako „technika aiki“ alebo „hod aiki“. Ale ich vysvetlenia sú abstraktné. „Nebud aiki-ovaný oponentom.“ To znamená, nepribližuj sa k súperovej „duchovnej harmónii“. Je celkom bezpochybné, že bol chápaný hlbší význam tohto slova.

Bol to zakladateľ, ktorý objasnil povznesenú cestu aikida ako osobitnú podstatu v spoločnosti budo - spoločnosti, ktorej členovia mierili jedine ku zdôrazneniu techník a sily. Tvrdil: *Je to cesta budo, ktorá robí srdce vesmíru naším vlastným a vykonáva naše poslanie milovania a ochraňovania všetkých bytostí so vznešeným duchom. Techniky budo sú iba prostriedky na dosiahnutia ciela.*

Zakladateľ, ktorý dôkladne študoval budo a nadobudol jeho podstatu prostredníctvom tvrdého tréningu, najprv uprednostnil cieľ pre duchovné ve-

denie a potom zlúčil techniky aiki do „pramena ducha, duchovnej sily alebo duševnej sily“. Dal zivot vysokej technickej a duchovnej stránke japonského budo v spoločnosti ľudí.

Zakladateľ bol prvý, kto jasne určil svet aiki a odhalil jeho cieľ. Od *jujutsu* k *do* (techniky „cesty“) - to je cesta nekonečného vývinu k cieľu, ktorý stanovil majster.

Rozvoj aikido.

Rušné dni v Ayabe.

Keď zil zakladateľ v Ayabe, Wanisaburo Deguchi hovoril každému koho stretol: „*U mňa je vela veľkých bojovníkov.*“ Asi preto navštevovali jeho dom rôzni ľudia. Jedným z nich bol viceadmirál Sekyo Asano. Admirál Asano dojednal pre zakladateľa dôležité kontakty s loďstvom a neskôr mu na ceste do Tokia slúžil ako sprievodca.

Hidetaro Kubota, Yutaka Otsuki, Sogetsu Inagaki, Gunzo Oshikawa, Yoichiro Inoue - všetci boli jeho študenti. Kubota (dnešné meno Nishimura, držiteľ šiesteho danu v judo) bol v tom case študentom univerzity Waseda. Bol vedúcou osobnosťou študentského pola judo a ovplyvnil vela ľudí pre štúdium aikido, vrátane Kenji Tomikiho a Nobumi Abeho.

Spomína: „*Keď som bol študentom vysokej školy Waseda, pocul som o profesorovi Ueshibovi od reverenda Deguchiho z náboženstva Omotokyo. Neocakávajúc, že by mohol byť az taký dobrý som ho napadol. Bol to bezstarostný duch mojej mladosti, ktorý ma viedol k tomuto cinu. Bol som zhrozený, kolko má v sebe sily. Potom som obcas slúžil ako osobný sekretár zakladateľa.*“

Zakladateľove aktivity sa stali veľmi rozšírenými. Po návrate z Tokia odišiel do Osaky a na Kjušu. Stále bol v pohybe kvôli množstvu pozvaní. Ale vtom case ešte neexistovalo stále miesto na tréningy (dojo).

Majster stretáva admirála Takeshitu.

Wasaburo Asano mal vplyvnú pozíciu na Deguchiho náboženskú radu. Admirál Asano bol jeho brat. Stretol zakladateľa a zelal si, aby bola pravá hodnota jeho umenia predstavená ostatným. Konzultoval s admirálom Isahu Takeshitom, ktorý bol jeho spoluziak na námornej akadémii. Admirál, ktorý mal rád budo, požiadal zakladateľa, či by nemohol prísť do Tokia. Títo dvaja sa stretli v rezidencii podnikateľa Kiyoshi Umedu. Mal rovnaký temperament ako zakladateľ a stal sa jedným z jeho vážnych ruciteľov. Potom casto ziadal zakladateľa, aby prišiel do Tokia. Pocas predstavovania admirála Takeshitu mal gróf Gonnohyoe Yamamoto vidieť zakladateľa v akcii. Bol udivený jeho umením používania kopije.

Táto udalosť bola nasledovaná ďalšími, ktoré zabezpečili príchod mnohých vysokopostavených ľudí na jeho hodiny. 21 dnový kurz bol

ponúknutý aj v paláci Aoyama pre tých členov vládovho vojska, ktorí mali piaty, alebo vyšší dan v judo, alebo v kendo. Docasné dojo bolo zriadené v rezidencii Ichizaemona Morimuru. Skupiny vybraných ľudí z rôznych odvetví začali navštevovať dojo.

Presun do Tokia:tréningy v prenajatom dome.

Zakladateľova rodina sa presunula z Ayabe do Tokia roku 1927. Prenajali si dvojpodlažný dom v Sarumachi, Shiba shirogane, s piatimi izbami za 55 yenov za mesiac. Kiyoshi Yamamoto - syn grófa Gunnohyoa a admirál Takeshita im pomáhali.

Biliardové haly v rezidencii princa Shimazu boli prestavané a ponúknuté ako dojo. Niekedy v tomto case začali študovať dcéry Takeshitu, Shimazu, Yamamoto a iní urodzení ľudia. Na začiatku roku 1928 sa zakladateľ znova presťahoval. V tom case boli medzi jeho študentami admiráli Takeshita, Eisuke Yamamoto, Sankichi Takahashi, Gengo Momotake, Ban Hasunuma, Nobutake Kondo a aj veľmi známimi ľudia z finančných a politických kruhov. Iwao Kasahara, šampión študentského juda tiež vstúpil do zakladateľových tried. Aiki si podmanili verejnosť ako nové budo, ktoré sa práve objavilo v Tokiu.

Zakladateľ bol bozvaný do námornej akadémie, aby bol učiteľom budo. Neskôr pod ním študovali študenti aj učitelia akadémie. Prvotriedni herci a tanecníci, vrátane pozdneho Kikugura, prišli, aby sa naučili pohyby aiki. Uchádzacov bolo veľa. Medzi nimi Yoichiro Inoue, ktorý bol vychovávaný zakladateľom od mala, Takeshi Nishimi - držiteľ 6. danu v judo, ktorý bol prvým deshiv Tokiu, Hisao Kamata, Kikuo Kaneko a iní.

Pocet nasledovníkov narastal. Bolo nemožné prijať ich ešte viac. Znovu sa presunul do Shiba Takanawa Kurumamachi (v r. 1929), ale tento dom sa po šiestich mesiacoch tiež stal malým. Nakoniec bola prediskutovaná konštrukcia formálneho dojo a rezidencie a rýchlo bol stanovený výkonný výbor. Bol vybraný dostatočne veľký dom situovaný na kopci Mejiro ako prechodná rezidencia, ktorá mala byť používaná počas formovania hlavnej správy dojo.

Návšteva profesora Kana.

Bola to pamätná udalosť, keď profesor Jurogoro Kano, otec juda, navštívil tento docasný dom spolu so svojim asistentom profesorom Nagaokom a s inými ľuďmi. Neskôr navštívilo majstra Ueshibu vela držiteľov vysokých stupňov v judo, ale nikto sa oficiálne neoddelil od Kodokanu - Kanovho dojo a hlavnej správy pohybu v judo. Hovorí sa že potom, ako Kano videl zakladateľa aikido v akcii povedal: „*Toto je moje ideálne budo.*“

Neskôr svoje pocity odhalil pred svojim zborom takýmto spôsobom: „*Aby som povedal pravdu, rád by som prijal Ueshibu tu, do Kodokanu, ale keďže je sám o sebe pravým majstrom, bude to nemožné. Preto by som rád oddelil nie-*

koľkých schopných ľudí z nášho umenia, aby študovali s Ueshibom“.

Netrvalo dlho a prišiel Nagaoka spolu s Minoru Mochizukom a Jirom Takedom. Nagaoka začal po čase polavovať v štúdiu pre rôzne príčiny, napríklad pre vek. Ale Mochizuki sa ďalej koncentroval na štúdium aikido.

Dokončenie Kobukan dojo.

Ako sa vlna nových cvicencov zväčšovala, tréning sa stal takým intenzívnym, až sa majiteľ majetku Mejiro stazoval, že sa už aj trámy na dome začali učiť aikido.

Nové dojo s 80-timi tatami situované vo vtedajšej štvrti Ushigome (dnešné Shinjuku), Wakamatsu - cho, bolo dokončené v roku 1931. Bolo pomenované Kobukan. Zakladateľ stanovil prísne opatrenia proti zneužívaniu aiki a bral iba tých študentov, ktorých charakter to mohol zaručiť. Nezaujímal sa o reklamu na aiki, napriek tomu sa dojo rýchlo rozrastalo.

„Pekelné dojo v Ushigome“ a uchideshi.

V tom čase bolo okolo 30 alebo 40 študentov zisťujúcich v dojo (uchideshi). Väčšina z nich boli držiteľia vysokých stupňov v judo, alebo v kendo, mnohí boli ťažší ako 80 kilogramov. Títo muzi, plní vitality, cvičili a trénovali tak vlna a tak tvrdo, že miesto sa stalo známe ako „pekelné dojo v Ushigome“.

Mladí uči sa koncentrovali na svoje štúdium v mikrosвете dojo, oddelení od udalostí vo svete. Boli ambiciózní. Mali silnú túžbu preniknúť do tajomstiev aiki pod vedením zakladateľa a dostať sa do vyššej sféry života. Seniormi boli Inoue a Kamata. Nové vedúce osobnosti boli Hajime Iwata z univerzity Waseda, Minoru Mochizuki a Aritoshi Murashige. Boli to ľudia oddelení od Kodokanu. Horlivo vyvíjali snahu - vo dne i v noci - aby atmosféra nového dojo bola výborná. Čo ako dlho boli hore, niekedy aj do druhej, tretej rána, vždy vyskocili o piatej a začali drhnúť dlážku.

Medzi uchideshi zisťujúcimi so zakladateľom a starajúcimi sa onho boli aj Kaoru Funabashi a Tsutomu Yukawa, ktorí boli úplne odlišní. Dobrosrdečný Funabashi ľahko zvládol všetky pády, aj keď držal v rukách kopiju. Yukawa v sebe cítil živú silu po desiatich rokoch štúdia aikido a ľahko ťarieskal dve vrecia ryže. Títo dvaja boli úplne rozdielne charaktery. Dovtedy, kým zomreli, vždy verejne aj súkromne asistovali zakladateľovi.

V období Medzi rokmi 1933 až 1935 sa ku skupine aikibudo pripojili Shigemi Yonekawa, Rinjiro Shirata, Zenzaburo Akazawa a Gozo Shioda. Od juda prišli aj Kenji Tomiki a Tesshin Hoshi. Tomiki študoval pod zakladateľom odvtedy čo sa stal známym ako „Tomiki z judo klubu univerzity Waseda“. Krátko na to, ako dostal stupeň sa stal učiteľom vo svojom rodnom meste. Ale jeho spojenie s aikido bolo neodlúčiteľné, preto rezignoval zo svojej pozície a znova sa pripojil k študentom

aikido. Spôsob jeho štúdia bol veľmi úprimný. A pokračoval dovtedy, kým nebol menovaný za profesora Manchukuoskej národnej univerzity. Tesshin Hoshi bol učiteľom juda na strednej škole v provincii Kii. Ľahko sa nechal usmerniť aiki muzom Tsutomu Yukawom, jedným zo svojich bývalých študentov. Podľahol aiki a intenzívne študoval dva roky. Nadmerne sebavedomý Hosshi sa vrhol na dvojročné štúdium a bolo mu ľúto, že aj keď spraví hocico, nemôže byť súperom zakladateľa.

Talentoovaný Rinjiro Shirata bol považovaný za zázrak a obdivovaný ako pýcha Kobukanu. Niekoľko epizód z jeho života môže poukázať na temperament vtedajšieho deshi. Zaklopal na bránu majstra v roku 1933 a študoval päť rokov, kým neodišiel do prvých línií armády. Tie dni boli najvznešenejšie v Kobukane. R. 1934, rok po vstupe, bol poslaný do vetvy Okayama (vetva asociácie na rozširovanie budo) spolu so spoločníkom deshi pánom Hashimotom. Boli vyzvaní na zápas dvomi domácimi, ktorí verili svojim schopnostiam. Shirata pevne odmietol, vraviac: „*V aikido neexistuje súťaženie. Zápas znamená zabíjať sa. A čo viac, princípom aikibudo je nebojovať.*“ Tí dvaja ho nepocúvali. Takže pre nevyhnutnosť vstal, jedného z nich položil a zopál ruky. Potom zazartoval: „*Vidíte? Môžete odporovať svetlu bez odporu?*“

Iný uchideshi, ktorý bol vyšší ako 6 stôp (180 cm), tiež zapáral. Mal skúsenosti zo sumo - tradičného japonského zápasníckeho štýlu. Chválil sa svojimi schopnosťami a rozprával veľkolepým spôsobom. Shirata ho rýchlo a ľahko zložil. Potom už nikdy nehovoril o budo pred Shiratom.

Dalo by sa ešte písať o mnohých, vrátane pribojného Goza Shiodu. Neuhastiteľná vôľa a snaha všetkých založila tradíciu vytrvalosti a statočnosti Kobukanu.

Založenie dojo a jeho vetiev.

V Ushigome kagurazaka žil životaplý starček Kyugoro Kuroyanagi. Zakladateľ na neho spravil taký hlboký dojem, že prestaval jeden zo svojich domov na fujimida a spravil z neho dojo. Prenajal ho ako vetvu dojo. Ľudia mohli využívať výhodu jeho priaznivého umiestnenia.

Seiji Noma, popredný publicista a moralista označil zakladateľov spôsob života a tréningu za život bojovníka. Prestaval svoj dom a ponúkol ho zakladateľovi na prepozícanie. Jeho syn Kyoshi sa stal prvým z tunajších študentov a odovzdal sa tvrdému tréningu. Mal pribojnú energiu, pretože nedávno vyhral majstrovská v kendo, usporiadané pod záštitou vládcu. Zatiaľ sa objavovali horliví nadšenci a potencionálni členovia asociácie v oblasti Osaky. Skoro tam bola založená vetva dojo.

Ďalšie dojo boli zakladané na rôznych miestach. Zakladateľ trávil veľa času ich navštevovaním. Zvyčajne v nich zostával iba 10 - 12 dní a mesiac v Tokiu, hlavnej správe.

Asociácia na rozšírenie budo.

13. októbra 1932 sa zrodila asociácia na rozšírenie budo (Budo Sen'yokai). Zakladateľ sa stal úradujúcim prezidentom.

150 - tatamové dojo bolo založené v Takede, v provincii Tamba, aby prichádzali mladí energickí študenti. Zakladateľ kúpil v Takede starý dom a urobil z neho sídlo hlavnej správy asociácie. Tradovalo sa, že v tomto dome spáchali harakiri členovia strany lojalistov (Znovuzrodzovacie obdobie), pretože boli nahovorení úradníkmi Shogunátu. Ľudia ho zvykli volať „Dom duchov“.

Snahy členov priniesli ovocie a vetvy asociácie sa rozšírili do rôznych častí Japonska. Aj hlavná správa zaregistrovala mnoho nových študentov.

Správa v Takede bola vždy zaplnená 70 alebo 80 študentmi a je mnoho príbehov, ktoré sa k nim viažu. Fujisawa narábal so železnou palicou, vážiacou 110 libier (49,5 kg), uvedomele a s ľahkosťou. Ryosuke Suzuki odniesol do riečiska kameň, ktorý vážil okolo 650 libier (292,5 kg). Tsutomu Yuasa zohol 6-palcový (15,24 cm) kliniec. Ľudia takéhoto kalibru chodili sem a tam, zhromažďovali sa, odchádzali. Takáto scéna vyzerala ako centrum burzy.

Kedže mnohí navštívili Aiki dojo, všetci vedeli, ako sa zakladateľ úprimne angažuje do tréningov. Často sa stávalo, že zakladateľ odmietol demonštrovať svoje umenie, ak nesúhlasil so správaním ruciteľov, alebo neschválil niektorých ľudí, ktorí sa prišli pozrieť. Tí, ktorí vošli do dojo v beznom oblečení, alebo stáli, keď sa pozerali na tréning, alebo si založili ruky, boli vykázaní z miestnosti.

Skorí ziaci.

V spojení s popularizáciou sa zakladateľ staral o to, aby jeho techniky neboli zneužit. Vždy požadoval odporúčania od dvoch kvalifikovaných osôb, v snahe starostlivo vybrať študenta. Postupne sa mnoho žiakov stalo staršími ľuďmi s vysokými pozíciami a väčšina mladých študentov boli expertmi v budo, alebo detmi z prominentných rodín. Preto dávali mnoho súkromných hodín, ktoré neboli v zozname. Deshi museli pracovať takmer bez oddychu.

Medzi žiakmi boli poprední Toshitame Maeda a Dr. Kenzo Niki. Maeda bol úplný aristokrat. Mal sluhu na vyzúvanie topánok a na pomoc pri obliekaní úboru. V protiklade Dr. Niki zvykol ráno o piatej prekvapit učnov. Navrhol cvičenie a zložil uchideshiho. Ako predvádzal každý pohyb, recitoval staré japonské výroky: „lúky sklánajúce sa pred vetrom“, „naberanie vody do sít“. Veci, ktoré urcovali pohyby duchovnej sily v aiki. Potom sa ponáhlal domov. Deshi, ktorý bol zložený, sa celkom neprebral kým doktor neodišiel. Uchideshi spomínajúc na tie dni vravia, že bol ako fantóm.

Svetový šampión v zápasení bol v tom case Mangan z Ameriky. Bol vyšší ako 6 stôp (181 cm) a jeden den mal zápas so zakladateľom. Úttil s

takzvaným „letiacim kopom“. Zakladateľ ho okamžite bez námahy položil. Po tejto udalosti sa stal zakladateľovým študentom a istý čas ho navštevoval každý den.

Neskôr sa v Osake podávali inštrukcie v klube Sumitomo, novinách Asahi Newspaper a na oddelení polície. Pčas zakladateľovej neprítomnosti vyučoval pán Yukava.

Organizácia základne.

Tréning aiki priniesol prezidenta aj k iným druhom budo. Mladí členovia aikido cvičili kendo. Zúčastnili sa súťaže, vyhrali, a zakladateľovi doniesli späť pohár Imperiálnej morálnej asociácie. Ľudia z pola budo, vrátane ľudí z kendo a judo často navštevovali aiki dojo. Aikibudo bolo rozšírené a ľahko zrozumiteľné verejnosti. V roku 1939 bola navrhnutá reorganizácia Kobukan dojo na základnu Kobukai. Včlenenie bolo oficiálne odsúhlasené v roku 1940. Isamu Takeshita sa stal prvým úradujúcim prezidentom.

V období kabinetu Konoe v roku 1940 bol zorganizovaný výbor na podporu budo. Predsedom sa stal Minister sociálnej starostlivosti. Zakladateľ bol stanovený za člena výboru. Taktiež bol vyslaný do Mandžuska ako člen japonskej delegácie budo, pri príležitosti desiateho výročia založenia Mandžukua.

Profesionálny šampión sumo Tenryu sa stal na dva a pol mesiaca deshi v Koukan dojo. V tomto case bol kráľ Te z Mongolska na návšteve Japonska a odišiel do Tokia, aby uspokojil svoju túžbu vidieť Ueshibovo aiki umenie.

V rokoch 1939 a 40 sa k aiki dojo pripojili Koichi Tohei a Kisaburo Osawa. Ale skoro sa začala 2. svetová vojna (1941). Ako sa situácia zhoršovala, vedúci uchideshi boli povolaní do vojenských služieb. Kedysi plné Kobukan dojo stíchlo. Niekedy v tomto case sa názov „aikido“ stal oficiálnym.

Vonkajšie dojo v Iwame.

„Ak vlastníte dojo, budete pod tlakom rôznych obchodných záležitostí, ako napríklad management a iné sféry. A stanete sa menej odovzdanými budo. Potom vaše vedomosti klesnú.“ V to veril zakladateľ. Z tohto dôvodu nikdy nestratil svojho pôvodného ducha žiaka. Vždy dôveroval svojej ceste. Neuhastiteľná túžba po poznaní budo bola vždy silná. Zriadenie dojo bola druhoradá záležitosť. Keď bolastanovená hlavná správa v Tokiu, našiel územie, ktoré bolo bez administratívnych problémov, spojených tréningovými miestami v meste. Budo a farmárčenie - obľúbená téma zakladateľa dostala tvar v podobe vonkajšieho dojo v mestecku Iwama (prefektúra Ibaraki) Dodnes tam stojí Ibaraki aikido dojo.

Zakladateľ naliehal, že ako prvá má byť postavená „svätyna aiki“. Az neskôr bolo postavené 40 tatamové dojo, blízko pri pozemku s rozlohou 72 500 m². Táto svätyna sa stala útočiskom pre aikido. Keď zosilnela vojna, zakladateľ sa na tomto

mieste vrátil k farmárčeniu. Hlásal Cestu a vyucoval horlivých študentov, ktorí sa o nom dopoculi a pýtali sa na inštrukcie. Takýmto spôsobom zivota zil aj po skončení vojny. Dalej zdokonaľoval svojho ducha a zlepšoval techniku aikido.

Povojnové roky.

Hoci talentovaní muzi aikido boli kvôli službe vo vojne rozprchnutí, inštrukčné oddelenie Kobukai bolo stále aktívne pod dozorom autora - majstrovho nástupcu a Kisabura Osawu. Ponúkali sa kurzy na rôznych miestach.

Spolu s vojnou prišla okupácia a s okupáciou úplný zákaz aktivít budo. Budo sa stalo protizákonným. Očakávajúc prielom, bola plánovaná reorgaizácia základne, v snahe celit možným okolnostiam, ktoré mohli nastat. 22. novembra 1945 bola zvolaná prípravná rada v rezidencii Tokiwa (Marunouchi, Tokio). Navštívilo ju 53 osôb, vrátane princa Konoa (expremiéra). Na tejto rade bol zmenený názov organizácie na Aikikai (záklana aikikai) a boli zvolení noví úradníci.

Nová základna bola odsúhlasená 9. februára 1948 a obnova aikido nabrala tichý, ale pevný zaciatok.

Aikido dnes: svetovo rozšírený fenomén.

Napriek tomu, ze sa aikido v Japonsku zrodilo v prvej štvrtine tohto storocia, prvý veľký skok do svetovej arény spravilo iba na zaciatky 50-tych rokov, po liberalizácii povojnových okupacných nariadení, ktoré povolili tréningy bojových umení. Dnes, ako sa hovorí, pocet ziakov vo svete dosiahol jeden milión. Výnimocný nárast,ktorý stále pokračuje.

Predvojnové obdobie.

Bolo to v roku 1922, ked zakladatel aikido, Morihei Ueshiba, zacal vyucovat Cestu, ktorú neskôr pomenoval aikido. Od toho roku, az do roku 1945 a konca 2. svetovej vojny, vyvinul obrovskú snahu, aby dosiahol uznanie svojho umenia a jeho postup v Japonsku.

Ale pocas búrlivého obdobia, tesne po zrode aikido, malo sociálne a politické pozadie japonskej spolocnosti veľký vplyv na to,akým spôsobom umenie napredovalo. Morihei sa zamieraval na rozširovanie aikido do obmedzenej skupiny intelektuálov a iných ľudí s vysokým sociálnym postavením a nikdy nepomýšľal na rozšírenie do širokej verejnosti. Preto boli všetky cvicenia vedené ním-samým, alebo pod jeho prísny dozorom. Z tohto dôvodu bol príliš zanepřázdnený na to, aby rozširoval vplyv do spolocnosti.

Povojnové obdobie.

Po skončení 2. svetovej vojny priniesli meniace sa casy veľké prehodnotenie v administratívne aikido. Roku 1948 vláda - v zastúpení ministerstvom vzdelávania - formálne zaregistrovala nový subjekt - základnu aikikai (Zaidan hojin aiki-

kai) ako jediná oficiálnu národnú organizáciu určenú na rozvoj umenia aikido. V tom case dal zakladatel Morihei Ueshiba svojmu synovi Kisshomarovi do rúk všetky záležitosti, vrátane administratívny, organizácie a rozširovania umenia. On sám sa rozhodol ostat vo svojej krajine,odísť do ústrania mimo Tokia, kde sa mohol realizovat vo vytváraní ďalších krokov k spokojnosti aikido ako takého. Tam vybudoval aj svätynu aiki (aiki jinja),ako duchovné stredisko svojho pohybu. Svätyna uctieva bohov shinto, o ktorých veril, ze sú ochrancovia aikido. (Po jeho smrti v roku 1969, tam prebýva aj zakladateľov duch.)

Ked dostal autor Kisshomaru Ueshiba zodpovednosť za umenie ako celok, rozhodol sa spopularizovat aikido nielen v Japonsku, ale aj vo verejnosti celého sveta. Bral ako svoju povinnosť utvorenie správneho povedomia o umení a jeho ďalší rozvoj. S takýmto cieľmi v mysli rozšíril poziaďavky o zalozenie inštrukčných metód, zriadenia organizacnej osnovy, obnovenie administratívnych procesov, a tak ďalej.

Domáci rast.

Okolo roku 1955 vyústilo dokoncenie riadiacej administratívnej organizácie prienikom do verejnosti, co spôsobilo veľkýkrok dopredu pri rozširoaní umenia v národnom meradle. Od zaciatku 60-tych rokov sa zacali formovat univerzitné organizácie aikido a dodnes (1984) má takmer 200 japonských univerzít kluby aikido, kde ucia ucitelia základne aikikai. V roku 1976 bola zalozená Celojaponská asociácia aikido, ktorá zabezpečovala vzájomné priateľstvo a spoluprácu medzi japonskými cvicencami aikido, ci uz patrili do existujúcej asociácie aikido, do klubu sponzorovaného nejakou obchodnou spolocnostou, alebo pod asociáciu aikido Ministerstva obrany. Základna aikikai stále zohráva hlavnú úlohu ako strešná organizácia v rozširovaní umenia v Japonsku.

Medzinárodný rast.

V krátkom case sa ukázal silný rozvoj aikido aj v medzinárodnom meradle - u mnohých národov na kazdom kontinente. Hlavným dôvodom pre jeho popularitu sa zdá byťjeho jedinecný a pevný duchovný odkaz. Mnoho nejaponských ziakov cíti, ze tieto hlbšie zložky bojového umenia sú poprednejšie v aikido, ako v inom japonskom budo, ktoré sa rozšířilo. Zaciatkem 50-tych rokov boli prvé znaky štartu aikido ako medzinárodného fenoménu stimulované rôznymi expertami na bojové umenie. Spociatku bolo pedstavené na Havai, v USA a vo Francúzsu. Jeho hlboká orientálna duchovnosť si podmanila mysle intelektuálov a umenie sa rozšířilo do celého sveta takmer za sekundu.

V roku 1975 sa v Madride stretol prípravný výbor a diskutoval o vytvorení Medzinárodnej federácie aikido.

Reprezentovaných bolo okolo 30 krajín. V roku 1984, vcase písania tejto práce, sa pripojilo

viac ako 40 národných federácií a organizácií aikido.

Umenie prekvitá najmä v USA, Francúzsku, Taliansku, Anglicku, západnom Nemecku a iných európskych krajinách, ďalej v Brazílii v južnej Amerike. V predchádzajúcich rokoch sa zaznamenal rast v juhovýchodnej Ázii, Austrálii a na iných miestach. Sú tri japonské bojové umenia, ktoré sa stali veľmi populárnymi mimo Japonska: judo, karate a aikido. Napriek relatívne krátkej histórii aikido sa hovorí, že v poslednom čase priťahuje väčšiu pozornosť pre vysoký štandard svojho zmyslu.

Hombu dojo.

Ako sme videli, v Japonsku je veľký počet organizácií aikido, vrátane Celojaponskej asociácie aikido a Celojaponskej študentskej asociácie aikido. Medzinárodne sa vo veľkej miere rozvíja už spomínaná Medzinárodná federácia aikido a jej administratívne jednotky. Predsa však, centrom všetkých týchto organizácií je základna aiki v Japonsku a jej tréningová pobočka známa ako dojo hlavnej svetovej správy aikido (aikido Hombu dojo).

Zakladateľ Morihei otvoril „staré“ Hombu dojo v jeho dnešnom sídle (17 - 18 Wakamatsu - cho, Shinjuku - ku, Tokyo - to, Japan 162) v roku 1931. V roku 1968 bola jednoduchá drevená konštrukcia nahradená veľkým dojo s piatimi oddielmi, ktoré lepšie vyhovuje potrebám zväčšujúceho sa počtu cvicencov. Dnes navštevuje denné triedy okolo 600 žiakov. Okrem toho existuje 400 oficiálnych vetiev dojo po celom Japonsku bez tých, ktoré sú spojené s už spomínanými pridruženými organizáciami. Celkový počet miest pre praktikovanie je teda niekde medzi 1200 a 1300.

Základna aikikai vydáva certifikáty technických stupňov a slúži ako centrálny register a distribútor týchto stupňov. Certifikáty na „čierny opasok“ sú vydávané s menom a pečatou terajšieho doshu. Doshu je titul dedičného vodcu sveta aikido, priameho potomka zakladateľa. Terajším doshu je autor, Kisshomaru Ueshiba.

Hombu dojo taktiež pravidelne vysiela inštruktorov a jeho spolupráca so zámorskými dojo sa stala bližšou a viac frekventovanou vďaka podpore Medzinárodnej kultúrnej nadácie pre výmenu, Japonskej podporovacej námornej asociácie a iným šlachetným skupinám. Dnes vykonáva Dojo hlavnej správy aikido, pod vedením Dojo-cho (riaditeľ) pán Kisaburo Osawa, administratívne činnosti širokej škály, ktorá zahŕňa energickú aktivitu asi 30-tich plno úväzkových shihanov (učitelia s licenciou), ktorí sa zoskupovali okolo druhého Doshu.